

Sakrivena povijest: “Antifašisti ki” savez etnika i partizana

Poznati srpski nacionalist, dje jji književnik, za rata 1991-1995. godine ministar u vladi Srbije za iseljeništvo i zastupnik u Narodnoj skupštini Srbije, Brana Crn evi „, Piši kao što utiš, Prosveta, Beograd, 1973. god.

Ma koliko se na prvi pogled – onima koji nisu dovoljno upu eni u stvar – inilo udnim, komunisti (partizani) i etnici (fašisti) imaju poprili nu tradiciju kada je u pitanju me usobna suradnja.

Istini za volju, itavo desetlje e prije po etka svjetskog ratnog sukoba, ustaše su objektivno gledaju i – neovisno o ideološkim razlikama – bili na istoj strani s komunistima, bar kad je u pitanju borba za rušenje omražene tamnice jugoslovenskih naroda, zlo ina ke i diktatorske tvorevine, Kraljevine Jugoslavije. Stoga i KPJ u to vrijeme ima prema ustašama blagonaklon stav.

Tako je ve poslije tzv. Velebitskog ustanka (1932. godine, kada je jedna ustaška skupina izvela oružani napad na žandarmerijsku postaju Brušani u Lici),

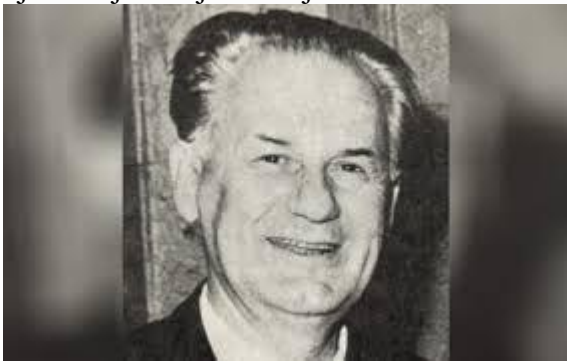
Komunisti ka partija Jugoslavije pozvala svojim proglasom narod da podrži ustašku borbu, kako bi se svrgnuo velikosrpski zlo ina ki režim.

Iz brojnih politi ko-strategijskih razloga (o kojima e poslije biti više rije i), komunisti se kasnije ipak okre u etnicima – koji su gotovo tijekom cijeloga rata uživali potporu zapadnih saveznika (prije svega Engleske i SAD-a). Mada ideološki na potpuno suprotnim stranama, ova (na prvi pogled) dva nepomirljiva protivnika, nalaze zajedni ke interese, posebice u konkretnim situacijama na terenu. Pri tomu, naravno, ne treba gubiti iz vida i to da su Srbi iz Srbije mahom bili pristaše etnika, pa komunisti nisu bili spremni žrtvovati se u radikalnom obra unu s njima, nego su kalkulirali, pregovaraju i i sklapaju i sporazume s njihovim prvacima (kako s Dražom Mihailovi em, tako i s drugim “vojvodama”, ovisno o potrebi trenutka i razvoju doga aja).

Mada su se ove činjenice dugi niz godina nastojale prikriti, suradnja etnika i partizana (odn. komunista i velikosrpskih ekstremnih skupina), izašla je na vidjelo.

A ona je i na samome početku Drugoga svjetskog rata, u više navrata bila potvrđivana i pismenim sporazumima. Tako je opunomoćeni partizanskog vođe Tita, Srbin iz Bosne, Rodoljub Čolaković, 01. listopada 1941. godine, s etničkim majorom i zapovjednikom etničkih postrojbi za Bosnu Jezdimirom Dangićem potpisao sporazum o suradnji i zajedničkom nastupanju prema ustašama.*

(*Rodoljub Čolaković, bio je izvan svake sumnje velikosrpskog usmjerenja, jer se u tom smislu dokazao brojnim nacionalističkim istupima na javnim skupovima, zagovaraju i svesrpsko ujedinjenje na cijelom jugoslavenskom području. Ovaj čovjek – koji je boravio i u Parizu, bio glavna Titova konspirativna veza s Kominternom prije rata, apostrofirani je od suborca Milovana Đilasa kao njegov glavni povjerenik za istu Bosnu i vodeći pregovaraš s etnicima, u vrijeme kada je ondje realiziran plan uspostavljanja zajedničkih etničko-partizanskih postrojbi i zapovjedništava. Čolaković u je to vjerojatno poslužilo i kao dobra preporuka za postavljanje na jedno od ključnih mjesta komunističke ratne vlasti: za sekretara vrhovnog zakonodavnog tijela – AVNOJ-a. Njegovo očit velikosrpsko usmjerenje, međutim, nije bila smetnja za djelovanje u najvišim tijelima komunističke državne i vojne vlasti.)

Rodoljub Čolaković

Na prvom zasjedanju tzv. AVNOJ-a u Bihaću (krajem studenoga mjeseca 1941. godine), istaknuti komunist Vladimir Dedijer, govoreći o dotadašnjem tijeku antifašističkog ustanka u Srbiji, među ostalim je rekao:

“Ali, drugovi, šta je ometalo našu borbu u Srbiji? Omela nas je izdaja, izdaja Draže Mihailovića. Kad je okupator bio blokiran u ostalim gradovima, kad je srce Šumadije – Kragujevac bio opkoljen našim snagama, kad su u Kraljevu naše jedinice jurišale na sam grad, kad su naši odredi upali u Kruševac, kad smo lomili prugu Beograd – Niš, tada se pojavila ona guja izdajnička, tada se pojavio Draža Mihailović. Iako smo 27. oktobra (1941. godine – op. D.B) zaključili sporazum s Dražom Mihailovićem, dvadeset i četiri sata kasnije on je izvršio napad sa svih strana na slobodnu teritoriju. Nemci su ti iskoristili... “

(Vladimir Dedijer, Književnost i istorija, Beograd, 1985., str.146.)

Općenito je poznato, da je cijela Srbija bila pod vrstom njemačke komunalne uprave (i nadzorom), uz potpunu lojalnost crkvene i intelektualne elite, s masovnom potporom srpskih kvinslinga (nediđevaca, ljotiđevaca, etnika itd.), a da je narod bio zastrašen i uglavnom nije pružao otpor. Zar dovoljan dokaz u prilog tomu nije činjenica da u Srbiji tijekom cijeloga Drugoga svjetskog rata nije bilo niti jedne velike bitke, sve do dolaska ruske Crvene armije i operacija na oslobođenju Beograda i probijanja Sremskog fronta? Uostalom, da nije tako, ASNOS (Antifašistički savez narodnog oslobođenja Srbije) bio bi formiran ranije, a ne tek u jesen 1944. godine – kad je već bilo sasvim izvjesno tko je izgubio rat. U Srbiji koja je cijela bila lojalna okupatoru, do pred sam kraj rata, jednostavno nije bilo nikakvih uvjeta za borbu partizanskih postrojbi, jer zbog odnosa snaga i izostanka masovne potpore naroda, nisu imali logističke preduvjeta za bilo kakav značajniji i dugotrajniji otpor.* Isto tako, poznato je da su njemačke snage bile u to vrijeme masovno angažirane na Istočnoj (ruskoj) fronti – što je i bio jedan od razloga da su etnici i partizani upravo tada krenuli u svoju zajedničku ofenzivu na malobrojne i slabo štitebene garnizone i gradove – pa o nekom sukobu s Nijemcima većih razmjera ne može biti niti govora.

(* Da bi se vodio gerilski rat kakav su prakticirali partizani, od presudne važnosti bilo je raspoloženje naroda u krajevima gdje su se borbe vodile – samo na taj način mogli su osigurati minimum uvjeta za uspješnu borbu (hranu, smještaj, odjeću, podatke o neprijatelju itd.). O čemu je da u Srbiji takve vrste logistike nije bilo.)

Kuda su pobjegli partizani iz Srbije, nakon što ih je Draža sa svojim etnicima razbio u Šumadiji, odgovara sam Dedijer na sljedećoj stranici (u istom govoru pred AVNOJ-em):

“U toj krvavoj, teškoj borbi rodile su se i iskovale naše proleterske brigade. I, evo drugovi, godinu dana kako su sinovi Kragujevca, Beograda, Kraljeva, a i Užica krenuli po čitavoj Jugoslaviji da svoju krv liju kod Ruda, Vareša, Foče, Konjica, Jajca, za slobodu svih naroda Jugoslavije...”

(V. Dedijer, isto, str. 147.)

Dakle, poraženi i razbijeni srbijanski partizani ne uspijevaju održati “slobodni teritorij” u Srbiji (za što kasnije okrivljuju izdaju svojih saveznika etnika), ali se zato nakon ovog poraza i bježanja s tog područja “hvataju u koštac” s daleko težom, složenijom i obimnijom zadaćom: “krv liju za slobodu svih naroda Jugoslavije” protiv ustaša, Talijana i Njemaca, dakle u mnogo težim okolnostima koje su vladale na teritoriju NDH; eto, kako se demagoške teze koriste da bi se pokušalo prikriti stvarno stanje stvari, a srbijanski partizani ipak prikazali kao heroji i junaci (ovdje Dedijer, dakle, još u studenome 1942. godine, smišljeno postavlja temelje jednoj tezi koja je poslije rata postala gotova “činjenica”, a sastoji se u tvrdnji da su “srpski partizani podneli najveće žrtve u antifašističkoj borbi za slobodu Jugoslavije”.

Dakako, nitko još nije objasnio fenomen da Srbi iz “uže” Srbije uspješnije i s većim zanosom ratuju na području NDH nego u vlastitim selima – gdje bi, po logici stvari (ako je istina da im je narod bio naklonjen, kako tvrde), trebali imati neusporedivo bolju logistiku i daleko jači moral i motivaciju, jer bi branili vlastite domove i obitelji.

Nakon potpune rehabilitacije zločinac kog etničkog pokreta Draže Mihailovića u Srbiji (koji je zakonski, u Narodnoj skupštini Srbije, u prvom desetljeću dvadeset prvog stoljeća proglašen “antifašistom” – što je jedinstven takav slučaj u svijetu!) a ne tako davno i sudski rehabilitiran i vođa Draža Mihailović bilo bi zanimljivo upitati Dedijera i ostale demagoge koji su u vrijeme Drugoga svjetskog rata i po njegovom svršetku iznosili ovakve i slične tvrdnje: tko je protiv koga uopće ratovao u Srbiji i što se tamo uistinu događalo?

Zašto Dedijer nikada nije priznao da je njegov Kragujevački bataljon (u kojem je bio politički komesar), skupa s etnicima majora Miodraga Paloševića vodio ratne operacije na tom području, i to prije nego je (27. 10.) potpisan sporazum? Kako objasniti da su baš u to vrijeme u Kragujevcu, Kraljevu i drugim gradovima i naseljima u Šumadiji (od strane Srpske dobrovoljačke garde i Njemaca) bila obavljena masovna smaknuća civila – na području koje su “držale” partizanske snage do kraja studenoga mjeseca 1941. godine?

O brojnim i masovnim zločinima što su ih etnici i partizani skupa ili uz međusobno toleriranje vršili na prostorima koji su nominalno spadali pod jurisdikciju NDH, postoji obimna i relevantna povijesna građa. Iz mnogih razloga, nije moguće i u širinu i navoditi sve poznate činjenice. Zbog toga je uputno ograničiti se na neke od izvora, prije svega one koji su utemeljeni na zapisima i iskazima o evidenciji tih događaja, prije svega samih aktera – uglednih jugoslavenskih komunista-partizana.

Jedan od vodećih partizanskih generala, Svetozar Vukmanović Tempo, u svojim Uspomenama opisao je zločine koje su zajedno vršile skupine lokalnih etnika i partizana nad nesrpskim pučanstvom Bosne i Hercegovine. Vukmanović tvrdi, da su etnici naglašavali da se bore jedino protiv Hrvata i muslimana, i za to da Bosna postane srpska, a ne žele se boriti protiv okupatora.

Nastoje i prije iti nastavljanje ovih etni ko-partizanskih zločina nad civilima, on je sazvao zajednički zbor s predstavnicima etničkih i partizanskih zapovjednika u mjestu Rogatici, s namjerom da ih upozori na posljedice koje ovakvo njihovo djelovanje može imati. Tom prilikom (Tempo) im je poručio (citirajući iz njegovih 'Uspomena')

“Ne zaboravite da se rat još nije završio. Ratna sreća je još veoma prevrtljiva... Vi ste sada jači, i možete pljačkati i ubijati muslimansko stanovništvo..., ali, da li ćete to biti u stanju sutra? Vodite o tome računa da se situacija može promijeniti i da vam muslimani mogu vratiti milo za drago.”

Vukmanović iskreno priznaje činjenicu, da su njegovi borci imali kod sebe “za svaki slučaj” i partizanske ‘petokrake’ i etničke ‘kokarde’, jer se često dešavalo da je ljudstvo prelazilo iz etnika u partizane ili obrnuto.

(Vidi: Bruno Bušić, Jedino Hrvatska, Sabrani spisi, izd. Ziral, 1983., str.545-546)

Za Tempa se sasvim sigurno ne može tvrditi da nije poznao situaciju na terenu, pošto je po zadatku (koji je dobio izravno od Tita i Politbiroa Komunističke partije Jugoslavije u Beogradu, 05.07.1941. godine) bio zadužen za organiziranje partizanskih odreda na cijelom području Bosne i Hercegovine; k tomu, bio je Srbin (isto kao Ranković, Čolaković, Milutinović i Čilas), pa mu se teško može pripisati nekakva zla namjera prema vlastitom narodu, utoliko prije što je iznošenje ovih činjenica vodilo u otvoreni sukob s Partijom.

Mnogi dokazani etnički koljači, poput vojvode – pravoslavnog svećenika (papa), Vlade Željevića, Đoke Jovanića (koji je od početka rata bio suborac etničkog vojvode i ratnog zločinca papa Momčila Čujića, da bi potom postao “komandant proslavljene 6. ličke partizanske brigade”) i drugih, zauzimaju potom važna zapovjedna mjesta u partizanskim postrojbama, što je inače bila praksa koja je kontinuirano provedena kroz cijeli rat.

Kakvih su razmjera bili ovi etnički zločini, govori jugoslavenski partizanski general Kosta Nađ, koji ovako opisuje svoja sjećanja na bosanski grad Foča, u zimu 1942. godine:

“Ne sećam se da sam ikada u životu vidio nečeg jezovitijeg od onog što smo zatekli u tom gradu. Razularena etnička rulja formalno je plivala u ljudskoj krvi. Most na Drini pružao je groznu sliku. Na njemu nije bilo ni jednog pedlja zemlje, koji ne bi bio zasićen krvlju poklanih. To je bilo stratište nedužnog muslimanskog naroda – prava klanica. Pod mostom mnogo leševa. Povezane žicom, međusobno prepletene njome, etnici su preklane ljude i žene bacili s mosta u reku. Mnogi se zapletoše o stubove mosta. Životinjsko divljanje, gore od onog najkrvavoije nije zver. Žene i devojke prije klanja silovali su na očigled roditelja, muževa i braće. Strahote se ne daju opisati.” (Vidi: Vjesnik, Zagreb, 25.05.1952.; preuzeto iz: Posebni otisak iz časopisa Republika Hrvatska, Buenos Aires, 1990., str.10)

No, vjerojatno najpotresniji opis pokolja svojih sunarodnjaka (muslimana) u Foči, dao je Adil Zulfikarpašić (za vrijeme rata partizanski politički komesar) u svome tekstu Put u Foču 25.I.1942. godine, koji je objavila Muslimanska biblioteka u Beču u svom Godišnjaku 1957, knjiga 4.

“Srce mi je zakucalo od uzbuđenja kad sam čuo, da još danas putujem u Foču, u Vrhovni štab. Tamo sam pozvan od Tita. Foča je moj rodni kraj. Tu je moja majka i tu su moje četiri sestre. Tu je živio i moj brat; prije nekoliko dana sam čuo da su ga zaklali etnici... Moj je brat sa Srbima živio vrlo dobro. Politički se nije isticao. Iz naše kuće niko nije bio u ustašama... Ja sam od prvoga dana u partizanima. To je poznato i tamoj Foči. Na Drini izvršeno nebrojeno klanje i prolijevanje ljudske krvi, bilo je uistinu onolikih razmjera kako se pričalo, ili je svijet pretjerivao, o tome sam se trebao uvjeriti svojim očima.

Sa mnom su jahali na putu za Foču Rade Hamović zapovjednik odreda, Pero Kosorić zapovjednik bataljona i još nekoliko pratioca. Na putu između Dobropolja i Poljica dočekala su nas zgarišta i nijema pustoš muslimanskih sela. Još prije mjesec dana, kada je naš odred ovuda zadnji put prolazio, stanovnici su nas

nudili suhim voćem i iznosili nam hljeb sa pekmezom, djeca su se oko nas gonjala i molila da im damo koju olovku... ..

(...) Gladni psi vijali su oko sela. Putem nam je dolazio u susret neki seljak. Vidjelo se po nošnji da je Srbin.

– Šta je bilo sa ovim svijetom i a?

– Kojim svijetom? Pravio se stari nevješt.

– Iz Poljica i Drača, iz ovih kuća, pokazao sam mu rukom na zgarišta.

– A, sa Turcima? Dosjetio se on. – Satrli ih brate, i sjeme im satrli. Puni su ih potoci, to će u proljeće, ako ih zvjeri ne pojedu, da smrdi. Još ćemo kakvu bolest navući. Kazao sam ja voću i Klari u: ‘Iskopajte jame pa zatrpajte, naerajte neka sami sebi jame kopaju’. A on meni kaže: ‘Nemamo vremena oće, jer partizani mogu svaki čas ...’. Ništa mu nisam odgovorio...

Na Miljevini smo naišli na strašnu sliku. Kod jednog potoka, preko kojega smo morali projahati, stajala je hrpa poklanih žena, staraca i djece. Preko njih je pao snijeg. Ispod bijelih nanosa virile su noge, glave, ruke ili ramena. Lješevi su bili iznakaženi, otekli. Snijeg koji se topio bio je crvenkast i siv od krvi i truleži. Po tragovima se vidjelo, da grabljivice razvlače leševe. Na više mjesta ležale su odrtine ljudskih tjelesa, s kojih su ptice jele ljudsko meso. Vonjalo je u zraku, jer je već nekoliko dana sijalo sunce. Nekoliko kuća u dolini bilo je spaljeno.

Jašući dalje cestom prema Foči, svugdje smo nailazili na spaljena sela. Dani i i i Susješno su bili do temelja spaljeni. Stanovnici koji nisu na vrijeme izbjegli, pobijeni su i poklani. itavim putem do Foče nismo sreli ni jednog muslimana ni muslimanke. Što je sa njima? Prije je u fočanskom srezu bilo 67% muslimana. Držao sam u početku, da je ogromna većina izbjegla, a da su se drugi sakrili i ne pojavljuju se, dok ne ispitaju stav partizana prema njima. Ali, gdje su se mogli po ovoj zimi sakriti? ...”

Poslije ulaska u sam grad Foču, Zulfikarpašić opisuje susret s jednim partizanom, Vojinom Božovićem, kojega je poznao od ranije, jer je dugo radio u tom mjestu.

“Rukovali smo se bez riječi. Preko mosta smo pošli pješice. Još uvijek most je bio krvav. Ispod mosta, niz zidine kula, visile su poput stalaktita u carstvu Nestivoga ogromne ledenice krvi. Pod tim strašnim crvenim baldahinom Drina je ljuškala mrtva tijela, kao da ih uspavljuje. Uz obalu, ležali su naduti lješevi žena, djece i ljudi u gračanskim i seljačkim odijelima. Neki mrtvaci su bili goli.

– Tu na mostu je izvršeno klanje muškaraca, – objašnjava nam Božović. Kapetan Sergije Mihajlović i komandant mjesta prota Vasilije Jović naredili su, da se svi muškarci muslimani pohapse. Poslije su poklani svi oni, koji su već od konjokog karabina. Ali, ljudi su poubijani svuda: po kućama, dvorištima, ulicama. Kasnije je red došao i na žene i djecu. Drina je izbacivala lješeve. Da se to spriječi, razrezivali su im trbuhe, onda bi tjelesa potonula.

– Pa ko je to ućinio? – pitao sam.

– Većinom mještani i srbijanski etnici, ali ovih zadnjih je bilo vrlo malo.

etnici su unišili bez otpora u Foču, i napustili je bez borbe i otpora. Kad je došla naša brigada i kalinovićki odred, srbijanski etnici i desetak mještana su pobjegli, ostali su ostali i ništa im se nije desilo. Eto, za šest mjeseci, našlo se je među muslimanima dvanaest ljudi koji su prihvatili poziv da sarađuju sa ustaškim vlastima, a za osam sati su skoro svi Srbi postali etnici i poćeli da kolju sve od reda, ne biraju i i ne prave i razliku ko je kriv a ko nije, i nije se našlo ni dvanaest Srba od šesnaest hiljada (koliko ih je tada

živjelo u fo anskom srezu), da uzme u zaštitu bar jednog muslimana ili njegovu obitelj od osam hiljada poklanih u fo anskom srezu.

To je ljaga koju niko ne može izbrisati sa lica mojih srpskih sugrađana. To je zločin kome nema premca. “

Očekuju i da će Tito uiniti nešto na kažnjavanju krivaca za ove masakre, Zulfikarpašić stiže u Vrhovni štab.

“Vrhovni štab smjestio se je u hotelu ‘Goerstl’. Rekli su mi da me je Tito već otkivao, da odem, on je u sobi. U predsoblju me je zaustavio pratilac, rekavši mi da ima neko kod Tita. Nakon nekog vremena izašao je Strajko Kovačić, bradat, obučen u oficirsku uniformu sa izmama. Preko ramena visili su mu redenici. Na šubari je imao petokraku. Nije me pozdravio ... Tito ga je ispratio do vrata.

– Šta ovaj radi kod tebe? Zapitao sam Tita.

- To je komandant fo anskog partizanskog odreda, ostavio je etnike i prešao nama. Vrijedan mladić, preko njega ćemo privući još mnogo ljudi “

(* Prema pisanju Zulfikarpašića, Strajko Kovačić je pouzdano bio jedan od glavnih koljača u Foča, kao pripadnik etničke postrojbe, kojega je on od ranije osobno poznao)

Nastojeći istjerati pravdu i navesti Vrhovni štab i Tita da poduzmu nešto u cilju kažnjavanja zločinaca, posebno nakon što se uvjerio da neki od njih zauzimaju zapovjedna mjesta u njegovoj brigadi, Zulfikarpašić podnosi referat i predlaže Vrhovnom štabu (na sjednici Vrhovnog štaba na kojoj se razgovaralo o angažiranju muslimana i njihovom pristupanju partizanskim postrojbama) slijedeće:

“Izdati javan proglas u kome će se osuditi etnička klanja nad nedužnim muslimanskim življem u Foča.

Organizirati posebnu komisiju, koja će opljačkane stvari i namirnice oduzeti i vratiti vlasnicima.

Ukinuti narodni odbor, u kome su samo Srbi, i to i neki etnici, i samo jedan musliman, Ferid Bešlić, koji nije uopće iz Foče. Imenovati narodni odbor, koji će biti sastavljen po broju stanovnika Foče od muslimana i nekompromitiranih Srba.”

Sva nastojanja su bila bezuspješna. Partizanski politički komesar Zulfikarpašić nije naišao na razumijevanje kod svojih ratnih i partijskih drugova. Pokušao je čak i s argumentacijom, da će takva politika popuštanja etnicima pomoći ustaškom poglavniku Paveliću »da se prikaže kao jedini branioc hrvatskih života u istočnoj Bosni« – no, niti to nije pomoglo.

Na savjetovanju Vrhovnog štaba koje je uskoro uslijedilo, ponovno je pokrenuo isto pitanje i dobio potporu od Ferida Bešlića. No, evo što o tome kaže sam autor:

“Na tome savjetovanju Vrhovnog štaba bili su prisutni: Tito, Marko (Aleksandar Ranković), Moša Pijade, Lola Ribar, Milutinović Milutin i Milovan Đilas. Jedini koji je akceptirao moje izlaganje bio je Milutinović, koji je rekao da bi u vezi sa tim trebalo održati kratak sastanak CK i Vrhovnog štaba. Tito je smatrao, da je stvar sasvim jasna, da mi po tom pitanju nemamo diskutirati. Aleksandar Ranković mi je odgovorio slijedeće:

– Treba smatrati našom velikom pobjedom da je osnovna etnička masa prilikom nastupanja naših jedinica prišla nama. Mi ne možemo iz obzira prema njima da pohapsimo i sudimo njihove komandante, mada su oni bez sumnje počinili zločin prema muslimanima... Ja prilaz etničkih masa ne uzimam kao definitivan, oni će nas prvom prilikom napustiti.

Ali mišljenje Markovo bilo je mišljenje Vrhovnog štaba i ja tu nisam mogao uiniti ništa.”

ekaju i puna dva dana na formalnu odluku Vrhovnog štaba, doznao je za još dvojicu etničkih koljača, od kojih je jedan postao partizanski komandir.

“Otrao sam u komandu mjesta. Čolakovi Rodoljub i Risto Tošovi su bili tamo. Ispričao sam im uzbuđenu sve to i tražio da se ovi koljači uhapse.

Čolakovi i Tošovi nisu ni malo bili za ueni ovom priom.

Čolakovi mi je rekao:

– Kada bi mi hapsili koljače me u ovdašnjim Srbima, onda bismo pohapsili pola našeg narodnog odbora i veinu vojnika.

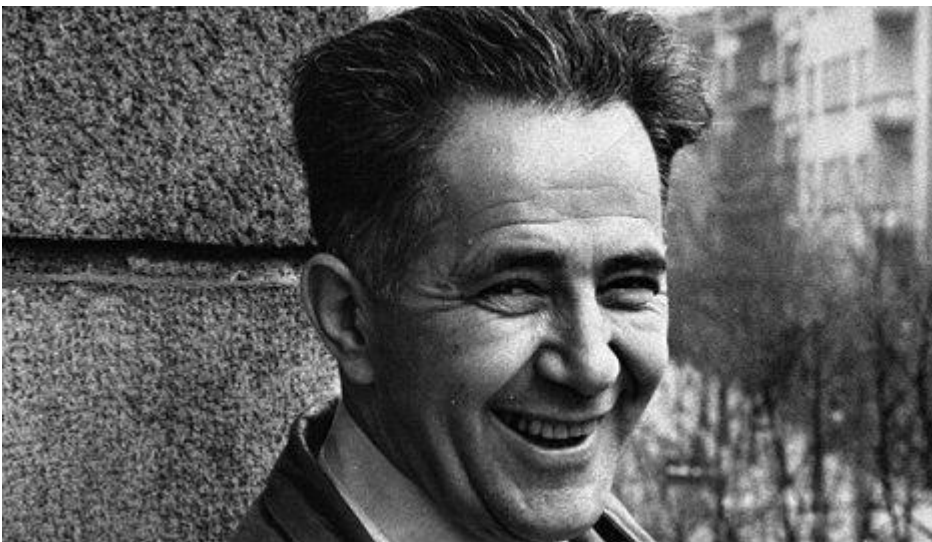
– Pa to je strašno, drugovi, da mi ništa ne radimo, nego ih još primamo u naše redove.

– Mi ne možemo voditi protivrpsku politiku ... – Ali to nije protivrpska politika. To je protivkoljačka politika ...

– Ti izgledaš slabo ... treba da se ispavaš ..., rekao mi je na rastanku Tito opraštajući se.”

Ovaj skraćeni prikaz Zulfikarpašićevog Puta u Foču, riječito pokazuje kakvi su bili odnosi između etnika i partizana. Borci “slavne Komunističke partije”, naravno s Josipom Brozom Titom, tolerirali su etnička zvjerstva i etničko išćenje teritorija kojima su ovi nastojali ostvariti svoje velikosrpske ciljeve. Pa čak i onda kada su sasvim izvjesno znali (kako kaže pri kraju ovoga odlomka Aleksandar Ranković – bez sumnje najistaknutiji i u to vrijeme najutjecajniji velikosrpski orijentirani partizan) da prijelaz “etničkih masa nije definitivna” i da će oni “prvom prilikom” napustiti partizane! Što je to značilo u praksi?

Osvjedočene zločince i koljače ostaviti nekažnjene, pa prepustiti njihovoj slobodnoj volji da odu kad im se prohtije, i nastave klanja po drugim selima!? Nije li to izravno pomaganje etničkog pokreta i omoguđavanje njihovih akcija etničko išćenja? Je li uopće udno što su se događale ovakve stvari, kada su u tadašnjem Vrhovnom štabu partizanske vojske sjedili velikosrpski eksponenti poput svemogućeg Aleksandra Rankovića i Milovana Đilas, a zapovjednike mjesta s pretežitim muslimanskim puanstvom (i to poslije zvjerskih etničkih pokolja nad ovim življem!) postavljali se velikosrpski orijentirani komunistički dužnosnici, – kako je to učinjeno i u slučaju Foče kada je u tom svojstvu gradom upravljao Rodoljub Čolaković Đilas

Milovan Đilas

(Poslije rata, Ranković je bio prvi ministar unutrašnjih poslova FNRJ, skupa sa Slobodanom Penzićem i Krcunom organizira zloglasnu Ozn (kasnije: Udba). Pored brojnih zločina na Križnom putu, Bleiburškom polju i t.d., najodgovorniji je za robijašnicu Goli otok, gdje su ljudi zvjerski mučeni. Njegova netrpeljivost prema muslimanima i kosovskim Albancima bila je nadaleko poznata, te je među ostalim i zbog toga smijenjen je s položaja u vlasti i izbačen iz Partije 1966. godine.

Milovan Đilas bio je partijski kadar kojemu su povjeravane važne poratne zadatke (poput »krojenja« granica i sl.). Zbog navodnog zalaganja za višepartijski sistem, također je postao politički i partijski disident, već 1954. godine. U inozemstvu pisao mnoge kompromitirajuće tekstove i knjige u kojima je otkrivao tamna mrlje komunističke borbe u Drugom svjetskom ratu.)

Najviši komunistički dužnosnici i borci “slavnih partizanskih odreda” „, na čelu s Josipom Brozom Titom tolerirali su etnička zvjerstva i etničko čišćenje teritorija kojim su ovi nastojali ostvariti svoje velikosrpske ciljeve, jer su Srbi imali prevagu i u samom Vrhovnom štabu.

Štalo i onda kada su sasvim izvjesno znali (kako kaže pri kraju ovoga odlomka i Aleksandar Ranković – bez sumnje najistaknutiji i u to vrijeme najutjecajniji partizan i komunist velikosrpske orijentacije) da prijelaz “etničkih masa nije definitivna” i da će oni “prvom prilikom” napustiti partizanske postrojbe, postupali su isto!!! Štalo je ovim etnicima držao kratke “kurseve za proletere”, a potom su se oni svojom slobodnom voljom izjašnjavali žele li ili ne prići partizanima. Oni koji to nisu htjeli, jednostavno su pušteni na slobodu.

Što je to značilo u praksi?

Osvjedocili su zločine i koljače ostavljalo se nekažnjene, a njihovoj slobodnoj volji prepuštalo da odu kad im se prohtije, i nastave klanja po drugim selima, pa da se opet (ako i kada ustreba) priklone partizanima!

Nije li to izravno sudioništvo i zajednički zločin etnika i komunista protiv nedužnih civila?

Zajednička borba etnika i partizana nije se, dakako, uvijek odvijala na temelju formalnih dogovora i sporazuma na relaciji: etnički štab Draže Mihailovića – Vrhovni štab PO (jer su etnici kao nepouzdan partner bili interesno vezani i za druge strane u sukobu – Talijane, Nijemce, Ljotičevce, Nedićevce, ponegdje čak i za ustaše ...). Ovisilo se to ovisno o trenutnim potrebama jedne i (ili) druge strane, situaciji na terenu i političkim okolnostima, kao i u odnosu na specifične uvjete koji su vladali na pojedinim područjima. Brojne istine o ovim događajima (dogovorima i zajedničkoj borbi etnika i partizana, nastojanju i jednih i drugih da za sebe osiguraju primat jedinih “zaštitnika naroda” i time steknu simpatije saveznika i u vrste svoje pozicije – zbog čega je najčešće dolazilo do međusobnih sukoba – te općoj konfuziji koja je u pojedinim krajevima vladala zbog toga što je srpski narod bio skloniji etnicima nego partizanima) zabilježio je u svojim romanima, humoreskama i pripovjeticama partizanski prvoborac i književnik Branko Ćopić (roman Gluvi barut).

Zbog svoje iskrenosti i pisanja “bez dlake na jeziku”, Ćopić (inače omiljen u narodu) ubrzo poslije rata pao je u nemilost svojih dojučerašnjih partijskih drugova, pa je više puta zatvaran i kažnjavan. Idealist koji nije trpio laž i licemjerje, teško se razočarao u sustav za koji se borio, te se na svoj način nastavio obračunavati s njim, sve dok jednoga dana tu agoniju nije prekinuo skokom s jednog beogradskog nadvožnjaka u smrt.

Zajednička fronta etnika i partizana funkcionirala je s promjenljivim I ono što je neupitno, jeste činjenica da su kontakti između njih trajali sve do jeseni 1944. godine, odnosno do trenutka kada su zapadni saveznici – prije svega Amerikanci i Britanci – uskratili svaku daljnju potporu i pomoć Draži Mihailoviću i njegovim etnicima.

Daljnji razvoj događaja, međutim, i posebice odnos Titove komunističke vlasti prema njima pri kraju i po svršetku rata, govori o tome da partizani svoje braćdate saveznike nisu baš sasvim zaboravili.

Pred kraj Drugoga svjetskog rata (velikosrpski) komunistički dužnosnik, Rodoljub Čolaković, pokazao je i javno svoje pravo lice. Na svojoj sjednici Velike antifašističke narodno-oslobodilačke skupštine, kao sekretar Predsjedništva ovog tijela, rekao je među ostalim i ovo: “

(...) ‘Malodušnici i kukavice danas su zabrinuti za sudbinu Srba u Bosni i Hercegovini. Mogu da vam reknu, braćo iz Srbije, u ime bosanskih i hercegovačkih Srba ovo: uvijek smo mi u Srbiju gledali kao u kolevku naše nacije...’ i dalje: ‘I danas, mi s one strane Drine, koja nije i neće biti nikakva granica, nego samo međa plemenita, želimo...’, a u zaključku uzvikuje i slijedeće poruke: ‘Neka živi slobodarska, nepobjediva Srbija’, te: ‘Neka živi jedinstvo srpske nacije!’ (...)

(vidi: D. Petrović, Konstituisanje federalne Srbije, Beograd, 1988., str.209.;).

Može li se zamisliti situacija, u kojoj bi u to vrijeme bilo tko nešto slično poručio Hrvatima, muslimanima ili Albancima, a da to prođe bez teških posljedica?

Našavši se stiješnjen između dva najmoćnija lidera tadašnje Europe (Staljina i Churchilla), Broz grozničavo nastoji okrenuti situaciju u svoju korist i po svaku cijenu osigurati vlast u budućoj državi. Uplašen dotadašnjim stavom Engleza koji su i tavo vrijeme rata podržavali bivšu monarhiju i bili spremni prepustiti Jugoslaviju izbjegličkoj kraljevskoj vladi, i u isto vrijeme svjestan popularnosti koju izbjegli kralj i njegova monarhistička svita, kao pripadnici Otdžbinske – etničke vojske uživaju u Srbiji i srpskom narodu, Tito je već u travnju mjesecu 1944. godine obnarodovao:

“Ne treba zaboraviti da je za Titav oslobodilački pokret danas od primarne važnosti Srbija. Pitanje likvidacije izbjegličke vlade i priznavanje Nacionalnog komiteta zavisi od Srbije, odnosno naših snaga u njoj.”

(Vidi: Vukobrat Vukobratović, Osam sekretara partije, izd. Privredni pregled, Beograd, 1982., str.288.; knjiga je do 1990. godine bila uvrštena u fond garnizonskih biblioteka bivše JNA za cijelo područje SFRJ, i služila moralno-političkom odgoju vojnika i starješina)

Izbjeglička monarhistička vlada, pod političkim pritiskom Engleza, morala je na kraju, lipnja mjeseca 1944. godine popustiti i pristati na sporazum kojim je u Londonu formirana nova vlada (potpisan 16. lipnja 1944. godine); u njoj su se po prvi put našli oni koji su bili skloni Titu i jugoslavenskom Narodno-oslobodilačkom pokretu, poslije čega u Srbiji počinju prvi značajniji i masovniji prelasci iz etnika u partizane. Na izmjenju stava Engleza, presudan utjecaj imao je Staljin, koji je nastojao buduću Jugoslaviju uključiti u svoju zonu interesa, pa je u tom smislu računao s provjerenim komunističko-kominternovskim kadrom (Josip Broz Tit, Aleksandar Ranković, Milovan Đilas, Rodoljub Čolaković, Edvard Kardelj, Moša Pijade), koji mu je trebao olakšati posao uspostavljanjem komunističko-socijalističkog sustava, po uzoru na SSSR.

Već u prvoj polovici kolovoza iste godine, Tito se uz posredovanje Churchilla tajno sastaje s kraljem Petrom Karađorđevićem, na jednom ratnom brodu u blizini Napulja, u Italiji. Detalji ovoga sastanka nisu poznati, ali isti, naprijed citirani (komunistički) izvor – u čiju vjerodostojnost ne treba sumnjati (budući da glorificira Tita i njegove suradnike) – navodi:

” ... Do punog priznavanja nove Jugoslavije još je predstojao dug i težak put. Na tome putu Tito je uporno odbijao formiranje zajedničke vlade. Čerčil je, u želji da podigne autoritet jugoslavenskom kralju, pokazao vrlo veliku zainteresovanost i upornost da upriliči sastanak kralja Petra i Tita, makar i tobože, slučajno. Tito je to uporno odbijao. Da bi izbegao makar i slučajni susret sa kompromitovanim kraljem, koji je uz pomoć Engleza trebalo da se vrati na presto, Tito je odbio poziv generala Wilsona da ga poseti u Kozerti, jer se kralj

Petar u vreme predviđeno za posetu nalazio u Italiji. Za vreme sastanka Tita sa Šerilom, 12. avgusta u Napulju, jedno od glavnih pitanja je bilo da li bi se Tito sastao s kraljem makar na nekom ratnom brodu. Tito je diplomatski odgovorio da on nema ništa protiv toga da poseti Šerila na nekom ratnom brodu pa ako tamo bude kralj, može i s njime da se vidi. Šerilu je posle toga bilo sve jasno. ...

Po povratku iz Italije on (Tito – op.) preduzima opsežne mere za oslobađanje Srbije, angažujući u toj akciji četiri korpusa Narodnooslobodilačke vojske. Takav operativni plan bio je u punom skladu sa brzim napredovanjem jedinica Crvene armije prema našim granicama.“

(Uroš Urašković, isto, str.288.;

Ne bi li uspostavio kakvu-takvu stratešku ravnotežu, dokazao saveznicima da raspolaže respektabilnom vojnom silom koja je u stanju u bitnoj mjeri utjecati na razvoj ratnih operacija na području Jugoslavije, i u konačnici osigurao uvjete za preuzimanje vlasti – a budući da je u pogledu ratne tehnike bio u apsolutno podređenom položaju – Tito je odlučio iskoristiti jedinu preostalu mogućnost: izvršiti masovnu mobilizaciju, i ljudstvom pokušati ublažiti svoj podređeni položaj u odnosu na moćne savezničke vojske.

Taj toliko potreban potencijal, koji je, obzirom na tehničku inferiornost u odnosu na moćne saveznike jedino preostao – topovsko meso koje je moralo “osloboditi Srbiju” i budući u prijestolnicu države, Beograd – nastojalo se osigurati po bilo koju cijenu. Korištena su sva raspoloživa sredstva – od primjene sile, strijeljanja “na licu mjesta” i prijetnji prijekim sudovima, do širokogrudih obećanja oprosta za one koji su pripadali etničkom pokretu ili drugim kvinsliškim postrojbama.

Politički potez koji je takođe trebao Srbiju uvesti u fazu antifašističke borbe i ubrzati stvari, povučen je listopada mjeseca 1944. godine, formiranjem ASNOS-a (Antifašističkog saveza narodnog oslobođenja Srbije), čime je konačno, doduše pred sam kraj, i ona uključena u rat, uslijedilo je to nakon oštrih kritika i opetovanih javnih upozorenja koja su posredstvom medija i diplomatskih kanala stizala iz Washingtona, Londona i Moskve, a odnosila su se na njezinu neaktivnost i izostanak otpora okupatoru.

Masovnom mobilizacijom, u Srbiji, Srijemu, Bačkoj i Banatu, partizani za kratko vrijeme (u nepunih dva mjeseca), udvostručuju svoje snage koje narastaju na brojku od oko 800.000 boraca. Pri tomu se, naravno, mimo ikakvih kriterija koji bi podrazumijevali lojalnost Partiji i partizanskom pokretu, masovno agitiralo za uključivanje u rat svih, pa je i etnicima pružena mogućnost da kolektivno “operu” svoje ranije grijeha stupanjem u jedinice NOP-a.

Partizanski redovi naglo su se popunjavali desetinama tisuća Srba, nakon što je kapitulirala Italija (1943), a taj proces intenzivira se poslije Titove amnestije etnika u kolovozu mjesecu 1944. godine. Tada su se “kokarde” nastavile masovno zamjenjivati “petokrakama”.

Svjestan da mora popustiti, kako Englezima i Vladi u Londonu (s kojima je sklopio dogovor), tako i Srbima monarhističkog opredjeljenja, on ubrzano provodi u djelo svoje zamisli.

O tome, Philip J. Cohen piše:

“Tito je javno tražio etničku podršku u zamjenu za ponuđenu amnestiju 17. avgusta 1944. (dakle, neposredno nakon što se vratio iz Italije sa sastanka s kraljem Petrom i Churchillom -opaska D.B) i desetine hiljada etnika se prestrojilo u partizane. Nakon njemačkog povlačenja iz Beogradada, Tito je ponovo ponudio amnestiju 21. novembra 1944. i 15. januara 1945., i etnici su još jednom bili glavni korisnici. Saradnja sa komunistima je značila de facto rehabilitaciju onih koji su saradivali sa Nijemcima. “

(P. J. Cohen, Srpski tajni rat – propaganda i manipulacija historijom, Sarajevo, 1996., str. 83)

Na str. 199., u bilješkama br. 201. i 202., autor nastavlja:

“ U jednom dokumentiranom slučaju, 3.000 etnika iz etničkog korpusa u egar, blizu Niša, napustilo je svoga etničkog komandanta majora Mirka Čirkovića, da bi masovno postali partizani u septembru 1944., pridruživši se 14. partizanskoj diviziji. ...

Ova amnestija je proširena na one etnike, hrvatske domobrane i slovenačke domobrane koji su pomagali partizanima i koji, teoretski, nisu bili krivi za silovanja, ubistva ili paljevine – radnje po kojima su etnici notorno bili poznati. ‘Odluka o općoj amnestiji lica koja su u etničkim jedinicama Draže Mihailovića u estvovala ili ih pomagala ili su u estvovali u jedinicama hrvatskih ili slovenačkih domobranaca’, Službeni list Demokratske federativne Jugoslavije, 1. februar 1945., tom 1., br. 12., str. 6. ... Iz ove amnestije su isključeni ustaše, Slovenačka bijela i plava straža, sljedbenici Ljotića i članovi Nedićeve administracije. ”

(Cohen navodi citav niz izvora kojima potkrepljuje gornje navode: Tomašević, Jozo, War and Revolution in Yugoslavia, 1941.-1945.; The Chetniks, Stanford, California, 1975., str. 347., 414., 425.; Singleton, Fred, Twentieth Century Yugoslavia, New York, Columbia University Press, 1976., str. 97.; Clissold, Stephen, Whirlwind: An Account of Marshal Tito's Rise to Power, New York: Philosophical Library, 1979., str. 214.; Borković, Milan, Kontrarevolucija u Srbiji: Kvisliška uprava 1941.-1944., Knjiga I (1941.-1942.), Beograd: Sloboda, 1979., str. 331., 358.; Martinović-Bajica, Petar, Milan Nedić, Chicago: The First American Serbian Corporation, 1956., str. 212., 446. itd)

Uzimajući u obzir sve to, postaje razumljivijom Titova popustljiva politika prema etnicima i njihovom vodstvu – bio je to jedan od načina da osigura vlast sebi i Komunističkoj partiji; u protivnom, moglo se lako dogoditi da se upravo njemu i suradnicima poslije rata sudi kao “banditima” i “izdajnicima”. U svjetlu spomenutih činjenica, kolektivna amnestija, odnosno abolicija etnika pred sam kraj rata, bila je prije logična posljedica do tada vodene politike nego iznenađenje.

Općina mobilizacija koja je kasnije uslijedila u Srbiji, omogućila je i ostatku etnika da kokardu zamijeni zvijezdom petokrakom i tako se uključe u pobjedničku, partizansku vojsku.

Jedan u nizu paradoksa je i taj, da su ti isti (dojučerašnji etnici), slijede ih tjedana, u “završnim operacijama za oslobađanje zapadnih krajeva zemlje“, ovoga puta stizali kao “oslobodioci” – partizani, u Bosnu i Hercegovinu i Hrvatsku, gdje su provodili masovne zločine nad tamošnjim pučanstvom. Ono što nisu bili kadri za vrijeme rata učiniti kao etnici, sada su nastojali nadoknaditi s petokrakama na kapama, izdašno koriste i priliku koja im je pružena.

Poslije rata, više radi toga da se umiri javnost izvan Srbije, sudilo se nekolicini etničkih istaknutih vođa na čelu s Dražom Mihailovićem i Nikolom Kalabićem, dok su na tisuće drugih zločinaca, ogrezlih u krvi ostali nekažnjeni. Uostalom, i odugovlačenje s hapšenjem samoga Mihailovića (do kojega dolazi tek 13. ožujka 1946. godine, odnosno, gotovo godinu dana nakon svršetka rata), kao i način na koji je to učinjeno, dokazuje koliko su komunisti postupali oprezno i kalkulirali kada je bilo u pitanju kažnjavanje etničkih kolovođa; ne samo radi Engleza, nego i zbog straha da će organiziranom akcijom hvatanja etnika uznemiriti i uzburkati srpsku javnost. Zbog toga se išlo na sofisticiran i pažljiv način, tako što je OZN-a navodno vrbovala pojedine Dražine suradnike – koji su ga kasnije navodno “odali” .

Nikola Kalabi

Ovaj igrokaz – jer Rankovićeva OZN-a je od početka jako dobro znala gdje je Draža i na koji način ga se može uhititi – završio se onda kada su Tito i njegovi suradnici dobili signal od Saveznika da će sve proći bez posljedica, i kada je javno mnijenje u Srbiji bilo pripravno to prihvatiti.

Tako je krajnje popustljiv i blagonaklon stav komunista prema etnicima i intelektualcima velikosrpskog i pro-fašističkog usmjerenja, koji je bio evidentan za vrijeme cijeloga rata a posebice je došao do snažnog izražaja u njegovoj završnoj fazi, da bi se zatim u raznim oblicima nastavio i u cijelom poratnom razdoblju.

Ova potpora velikosrpskoj politici, koju su komunisti sticajem okolnosti i vojni egoisti svojim interesima vezanim za vlastitu poziciju pružili »reakcionarnim elementima« protiv kojih su se (tobože) borili kroz cijeli rat, dovela je do toga da su većina samome početku žrtvovali proklamirana načela nacionalne ravnopravnosti koja su trebala biti osnovnim stupom buduće višenacionalne države – i jedan od postulata jugoslavenskog sustava.

Jer, ne treba zaboraviti, da je KPJ, pozivajući 1941. godine, narode i narodnosti Jugoslavije na oružani otpor okupatoru, to učinila upravo na platformi “nacionalnog oslobođenja i ravnopravnosti“ koju će poslije rata uživati svaki od pojedinih naroda ili narodnosnih skupina.

Da su prije o “nacionalnom oslobođenju i ravnopravnosti“ bile ništa drugo do puke parole i floskule, dokazala je Partija odmah nakon rata – ne samo masovnim ubijanjima i progonima svih neporučnih, nego i njegovanjem dobrih odnosa s dojučerašnjim saveznicima kojima su vraćali dug iz prošlosti.

Tako se nova komunistička vlast, potrudila da oda priznanje i poštost mnogim pro-fašistički orijentiranim srpskim intelektualcima, kao što je to slučaj, primjerice, sa 73. javna djelatnika – intelektualca koji su svojim potpisom ‘Apela srpskom narodu’ (u kolovozu 1941. godine) izravno pomogli u izvršavanju okupacijske vlasti u Srbiji i Beogradu.

Imena ovih “uglednika” objavljena su u Maloj enciklopediji u izdanju Prosvete, a među njima su i dr. Milan Kašanić, Sima Pandurović, dr. Milan Fotić, Stevan Hristić i drugi. (Opširnije: Philip J. Cohen, Tajni rat Srbije. Propaganda i manipuliranje povijesno, Zagreb, 1997., str.199-214.).

Služajevi prihvaćanja (kao moralnih, znanstvenih, kulturnih i političkih autoriteta) onih koji su otvoreno iznosili najekstremnije ideje i stavove, u srpskoj praksi nisu pojedinačni niti rijetki služajevi. Ovoga puta, međutim, takvi “uglednici” su promovirani kao zaslužni građani, od strane onih koji su bili na čelu “zajednice bratskih naroda i narodnosti”, odnosno, jugoslavenske komunističke elite.

O ito primjer je i Vasa ubrilovi – doajen velikosrpske ideje i tvorac rasisti ko-fašisti kih teza i dokumenata (poput Iseljavanja Arnauta i sl.) – koji u Titovoj Jugoslaviji uživa sve po asti i kroz cijelo poratno vrijeme zauzima važna mjesta u politi kom i javnom životu. Njegov Elaborat o rješavanju manjinskog pitanja u novoj Jugoslaviji, koji je za potrebe komunisti kih vlasti izradio neposredno prije svršetka rata, i koji u sebi sadrži iste elemente, dobrim dijelom je prihva en, te se po njemu postupalo u obra unavanju s Nijemcima, Albancima i drugim narodima koji su bili potencijalna smetnja velikosrpskim interesima. Da se radi o ovjeku za sve režime, pokazao je i odnos Miloševi eve vlasti prema ovom “zaslužnom akademiku” – pokopan je uz najviše po asti u aleji zaslužnih gra ana, na Novom groblju u Beogradu.

Postavljati takve osobe na mjesta ministara, ravnatelja kulturnih i obrazovnih institucija, davati im visoke politi ke pozicije, promovirati ih u akademike i intelektualce prvog reda, ne može se tuma iti druga ije, nego kao izravna i svjesna potpora kontinuitetu velikosrpske ideje.

Ove pojave su najbolji pokazatelj stvarne mo i i utjecaja velikosrpske struje na tadašnju vlast, što se danas esto ne želi priznati, ili se relativizira.

Uostalom može li se druga ije objasniti injenica da su brojni srpski intelektualci bili podjednako podobni za Hitlerov i Mussolinijev naci-fašisti i režim, Dražin etni ki pokret, za Nedi a, Ljoti a, i Tita?

Daljnji razvoj doga aja, me utim, i posebice odnos Titove komunisti ke vlasti prema njima pri kraju i po svršetku rata, govori o tome da partizani svoje bradate saveznike nisu zaboravili. Da nije bilo tako, ne bi ih masovno i bez ikakvih posljedica primili u svoje redove pripremaju i se za napad na Beograd (u koji su nastojali u i prije Crvene armije i time osigurati svoju vlast).

Kako ina e objasniti to da je istoga dana (!?) kad su partizani ušli u Beograd – 20.10.1944. godine – AVNOJ donio odluku o generalnoj aboliciji za pripadnike etni kih postrojbi?!

Jednom jedinom re enicom koja glasi:

“Daje se opšta amnestija svim licima koja su u estvovala u jedinicama Draže Mihailovi a”, stavljena je to ka na sve njihove masovne zlo ine i na sva zvjerstva koja su po inili u petogodišnjem ratu! Je li to razumljivo, obzirom na službene (i uporno i esto javno iznošene) stavove o “kolja kim bandama Draže Mihailovi a” koje su Tito, Rankovi i ostali opetovano ponavljali obe avaju i narodu pravedno kažnjavanje ratnih zlo inaca?

Svakako jeste, ako uzmemo u obzir ono što se doga alo cijelo vrijeme rata; sjetimo se što su o tomu pisali sami sudionici NOB-a i visoki dužnosnici Komunisti ke partije, od kojih su neki bili i lanovi Vrhovnog štaba i najbliži Titovi suradnici: Rodoljub olakovi , Adil Zulfikarpaši , Svetozar Vukmanovi Tempo, Milovan ilas, Milan Basta ...Krajnje blagonaklon odnos partizana prema etnicima, koji je kona no rezultirao i ovom sramnom kolektivnom amnestijom, bio je, dakako, uvjetovan injenicom da je veliki broj upravo tih zlo inaca i kolja a poslije kapitulacije Italije (i pogotovu pred kraj rata, od jeseni 1944. godine na dalje), prešao u redove “antifašista”, i odlu ivao o vlastitoj aboliciji!

Ma koliko se inilo neobi nim, ovo je jedino logi no objašnjenje takvom postupku tadašnjeg “najvišeg zakonodavnog tijela NOB-e”, AVNOJ-a

U tom smislu, znakovit je i postupak komunisti kih vlasti prema ideologu etni kog pokreta i autoru svih njihovih zna ajnijih programskih dokumenata Stevanu Moljevi u. On se predao partizanima 03.09.1945. godine i bio osu en na 20 godina robije, a zatim pomilovan.

O kakvoj se ideologiji radilo, vidljivo je me u ostalim i iz „Programa etni ke Dinarske divizije” koji je utvr en u Mostaru od 08. do 12. ožujka 1942. godine. Ovaj „Program“ predstavlja daljnju razradu globalnih

smjernica etni ke ideologije razra enih u Moljevi evom ideološkom opusu nazvanom “Naš put” od 30. lipnja 1941. godine, i odnosi se na konkretne zada e “Dinarske divizije” koju je vodio zloglasni etni ki kolja , pop Mom ilo uji . Evo samo jednog kratkog citata:

“Radi ostvarenja Srbinove osnovne zamisli i stvaranja srpske nacionalne države, formirat e se kao jedan inilac te zamisli, u reonu Kosova polja ‘Dinarska divizija’ od izrazito nacionalnog elementa. Ta divizija ponikla na istoimenom polju, gde je nekada bilo groblje srpske slave i srpskog junaštva, ima da dade izraza vaskrsnute Srbinove vojni ke mo i, i da kao jedan veliki gvozdeni malj, vaspostavi isto nacionalni poredak u svim zemljama gde žive Srbi, pa i u onima na koje Srbi aspiriraju ... da širi i ostvaruje srpsku ideju u delovima Like, severne Dalmacije, Hercegovine, Crne Gore i Bosne.

Ravna Gora, prolje e 1944, etnici i partizani prije nekog slavlja

Budu i da su poslije rata vrsto zasjeli na vlast, Srbi (me u kojima je bio poprili an broj onih koji su bili ili sudionici ili simpatizeri poraženog etni kog pokreta), su osigurali kontinuitet ove ideje, kroz druga iju formu, prilago enu novonastalim uvjetima. Za razliku od Hrvata, koji su nosili kolektivni pe at krivnje i ispaštali grijeha Paveli a i ustaša, kod njih je situacija bila bitno druga ija. ak niti najistaknutiji me u komunisti kim dužnosnicima ija je velikosrpska orijentacija bila “javna tajna” , nisu zbog toga snosili posljedice. Udaljvani su s pozicija, tek ako su se ogriješili u odnosu na Tita.*

(* U tom smislu, znakovit je slu aj Aleksandra Rankovi a, koji nije bio smetnja zbog svoje otvorene velikosrpske opredijeljenosti, ali je postao nepodoban kada je otkrivena «afera prisluškivanja», odnosno, kada je optužen za špijuniranje samoga Tita. Nakon toga, na uvenom “Brijunskom plenumu” , on je 1966. godine smijenjen sa svih dužnosti i isklju en iz Partije. Do svoje smrti, nikada nije dao niti jedan intervju, niti istupio javno s objašnjenjima. Vjerojatno je to bila cijena koju je morao platiti da ne bi bio likvidiran. Ne bez razloga, na njega kao jednoga od autentinih predstavnika pro- etni ke struje u bivšoj Komunisti koj partiji, i svemo nog šefa OZN-e, odnosno UDB-e, srpski ultranacionalisti su i danas ponosni.)

Ova neprekinuta nit, o ita je u toleriranju revizije novije povijesti južnoslavenskih prostora, te slijedom toga i otvorene rehabilitacije etni kog pokreta koja je na djelu od po etka osamdesetih godina.

Zar i kasnije, tijekom Miloševi evog ustoli enja i “doga anja naroda“, nismo svjedoci veoma

blagonaklonog i više nego tolerantnog odnosa tadašnjih (komunisti kih!) institucija vlasti (kako Saveznih, tako i srbijanskih) prema otvorenim istupanjima etni kih lidera i njihovih pristaša na masovnim mitinzima i proslavama? Kako to da Savez komunista, Savez udruženja boraca Narodno-oslobodila kog rata, Socijalisti ki savez radnog naroda, Savez sindikata, Savez socijalisti ke omladine i brojne druge masovne organizacije “antifašisti ki” opredijeljenih gra ana prije svega „slobodarske Srbije“ iz koje je sve krenulo ali i istih Saveza Hrvatske , nisu reagirali na ponovno ra anje etni ke fašisti ke ideologije?

Odgovor je vrlo jednostavan: ekstremni velikosrpski nacionalisti ki pokret osamdesetih godina dobrim je dijelom upravo usmjeravan upravo preko komunisti kih tijela i organizacija koje su služile kao transmisija ideološkom konceptu velikosrpske nacionalisti ke desnice predvo ene intelektualnom i crkvenom elitom (SPC, SANU, UKS itd.)

U prakti nom smislu, Savez komunista Srbije (kasnije fuzioniranjem sa Savezom socijalisti kog radnog naroda Srbije kao najmasovnije asocijacije gra ana pretvoren u “Socijalisti ku partiju Srbije”), bio je od po etka samo puki izvršitelj ovih ideja i stožer u kojem su se one tehni ki provodile u politi kom smislu. Vojska i policija su, po automatizmu prihvatile novog gospodara, te se poslije raspada SKJ u sije nju-velja i 1990. godine u Srbiji jasno oblikuje nakaradna ina ica nacional-socijalisti kog pokreta u kojemu su upravo velikosrpski šovinisti udarna pesnica.

Hrvatski komunisti-“antifašisti “ ostali su nijemi

Je li ovako bezbolan prelazak s tvrdoga “antifašizma” (koji je u socijalisti koj Jugoslaviji tako brižno “njegovan” više od 50 godina) na istu velikosrpsku naci-fašisti ku opciju bio mogu , ako je bilo istinske, duboke i suštinske razlike u prakti nom djelovanju ove dvije tobože “oštro” suprotstavljene ideologije i prakse?

Odgovor mora glasiti: ne.

Da je bilo te suštinske razlike, bilo bi i otpora onih koji brane svoja ste ene prava na slobodu “izvojevanu kroz antifašisti ku borbu”. Što se desilo s desetinama tisu a “Titovih partizana”, pa da tako smjerno šute i podnose revitalizaciju etni kog pokreta? Do ju er su te pojave nazivali “avetima prošlosti” i zaklinjali se na obranu “tekovina antifašizma i socijalisti ke revolucije” svim sredstvima i “do zadnje kapi krvi” ... a u odsudnim trenucima ništa od toga. Naprotiv – s etnicima se u Srbiji i “srpskim zemljama zapadno od Drine” (ponovno poslije pet desetlje a sklapa savez), a institucije države i njezina vojna sila (“JNA”) stavljaju se u službu zajedni kih interesa velikosrpske vrhuške, neovisno o tomu tko je od njih deklarativno “komunist”, tko “demokat” ili “liberalno-gra anski orijentiran”, a tko “umjereni” ili rigidni nacionalist etni ke provenijencije.

Pravi antifašisti su o ito ostali u zna ajnoj manjini (što opet dalje zna i da ih i nije bilo mnogo) i bili nijemi promatra i onoga što se doga a na javnoj sceni.

Uskoro je i srbijanski narod rje ito potvrdio svoje opredjeljenje. Ve na prvim višestrana kim izborima za predsjednika Srbije i Narodnu skupštinu Srbije – održanima 09.12.1990. godine, ova opcija je odnijela više nego uvjerljivu pobjedu.

Izme u 32 kandidata (koliko je sudjelovalo u utrci za predsjednika Srbije), Miloševi je dobio ukupno 46,72% glasova bira a, a Vuk Draškovi je bio na drugom mjestu sa 16,40%, dok su svi ostali (uklju uju i i demokratski opredijeljenog dr. Ivana uri a) bili potisnuti na marginu. Sli an rezultat je ostvaren i u pogledu sastava srbijanskog Parlamenta. Velikosrpska nacionalisti ka struja je imala gotovo 90% svojih zastupnika. Bira ko tijelo Srbije odabralo je gotovo aklamacijom svoju politi ku opciju predvo enu velikosrpskim nacionalistima i Miloševi evom nacional-socijalisti kom partijom..

Na kraju, i u razdoblju najnovijih ratova na prostoru bivše Jugoslavije, u razdoblju od 1991. do 2000.

godine, u inci njihovoga zajedni kog djelovanja su, na žalost, više nego o iti. U suradnji s tzv. “JNA” i koriste i njihovo naoružanje, tehniku i logistiku, i zapovjedni kadar, etnici su na teritoriju Hrvatske, Bosne i Hercegovine i Kosova pobili desetine tisu a ljudi. Ovaj nezapam eni masovni zlo in uz sva razaranja, paljevine, sustavna silovanja, te progon milijuna civila, najbolji su dokaz njihovih temeljnih ideoloških odrednica. Djeluju i u suradnji s regularnom vojskom ili u okviru “JNA” , i jedni i drugi (i etnici i «jugovojska») su na uvjerljiv na in pokazali da su bili i ostali prirodni saveznici – kako u vrijeme Drugoga svjetskog rata, tako i na kraju dvadesetoga stolje a, u vrijeme raspada Druge Jugoslavije. “Kokarda” i “Petokraka” , skupa, na istom krvavom poslu, samo su simbol pravog lica dvije srodne ideologije, dva totalitarizma koja su u povijesti ovje anstva prouzro ile najve e nesre e i krvoproli a.

Fašizam i komunizam, o ito, imaju više zajedni kog nego što bi se to moglo na prvi pogled initi... Na nesre u svih naroda na ovim prostorima, za takvu konstataciju i jedni i drugi su pružili i više nego uvjerljive dokaze.

I, na kraju, uzimaju i u obzir sve naprijed re eno, treba li se za uđiti injenici da nitko do sada, u posljednjih 70 godina (od 1945. do 2015. godine), nije odgovarao za desetine tisu a civila i zarobljenika koji su od strane komunista i tzv. Narodno-oslobodila ke vojske pobijeni u posljednjim mjesecima rata i pora u, uklju uju i i likvidacije po injene od strane OZN-e, UDB-e, KOS-a, SDB-a i drugih službi, te u kazamatima poput Golog otoka, Stare Gradiške, Srijemske Mitrovice, Lepoglave, Zenice i drugdje?

Upravo je to dokaz djelotvornosti komunisti kih tvornica laži koje su odgajale generacije i tako stvorile nakaradni sustav izokrenutih vrijednosti, u kojemu se mnogi još uvijek vrte, kao u za aranom krugu.

Ne smije se zaboraviti, da je i Titova zlo ina ka komunisti ka praksa dijelom totalitarizma koji je u XX stolje u uzrokovao više od stotinu milijuna žrtava. Upravo toliko je do sada pobijeno diljem svijeta od strane komunisti kih režima.

U tom mra nom mozaiku zla, beš aš a i monstruoze svireposti, i Josip Broz Tito sa svojom Komunisti kom partijom ima svoju zlo ina ku ulogu. I to ne samo kao statist .

Svoju sramotnu ulogu u tom beš aš u imaju i svi oni koji danas pravdaju te zlo ine a zlo inca slave. A da savez “antifašista ” i etnika traje još i danas svima je vidljivo .

Ne treba nikoga uđiti što i danas kada SPC i etnici iz Srbije pokrenu “lov na ustaše ” u prvom redu lovaca su i “antifašisti ” Hrvatske.

05.09.2015 Izvor: [Daran Baši /Kamenjar.Com](#) Foto: [PortalOko.Hr](#)